

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2018. május 16.

**EGÉSZSÉGÜGY
ISMERETEK**

**KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

**Útmutató a vizsgázók teljesítményének értékeléséhez
(az értékelő tanárok részére)**

Ha a zárt jellegű feladatoknál (teszt) az összes lehetséges választ megjelöli a vizsgázó, nem kap pontot.

Ha a javítási-értékelési útmutatóban szereplő **megoldások számánál több választ jelöl meg, akkor a többletválaszok számával a pontszámot csökkenteni kell.** A feladatokra kapott pontszám nem lehet negatív.

- Tévedés esetén helyes megoldásnak csak a vizsgázó egyértelmű javítása fogadható el.

- **A dolgozatban előforduló esetleges megoldási hibákat, tévedéseket kérjük, feltűnően jelöljék!**

- **Fogalom meghatározása esetén** a megoldásban **aláhúztuk az ún. kulcsszavakat.** Maximális pontszám csak akkor adható, ha a **kulcsszavak** maradéktalanul szerepelnek a vizsgázó megoldásában. A feladat részmegoldása esetén, ha erre lehetőség van, akkor az adott feladat javítási/pontozási útmutatójában található meg a részpont értéke.

- **A csillaggal (*) jelölt feladatoknál** több helyes megoldás is lehetséges, mint amennyit a feladat utasításában megoldásként elvárt. Ezeknél a feladatoknál a javítási-értékelési útmutatótól eltérő, de **tartalmában azonos, egyéb helyes megoldás is elfogadható** a ponthatáron belül.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Tesztjellegű feladatok

1. Húzza alá az igaz állításokat!

3 pont

1. **Az ételallergiák hasmenéses tüneteket okozhatnak.**
2. A gyomorból származó hányadék vegyhatása lúgos, míg a nyelőcsőből származó savas.
3. **Drasztikus fogyókúra során kialakulhat székrekedés.**
4. Egészséges ember is ürít köpetet.
5. **Az improduktív köhögés száraz erőltetett köhögés, amely rohamokban jelentkezhethet.**
6. A napi vizeletmennyiséget oliguriának nevezzük.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

2. Írjon x jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás!

4 pont

Állítások	Igaz	Hamis
A hólyagöblítés a katéter átjárhatóságát biztosító eljárás.	x	
A retentio urinae okai között szerepel a prostata-megnagyobbodás is.	x	
A Tiemann-katéter alakja szerint egyenes cső, amelynek a vége legömbölyített.		x
A hólyagkatéterezés célja lehet steril vizeletminta-vétel.	x	

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

3. Írjon i jelet az igaz, és h jelet a hamis állítások mellé!

3 pont

A rendszeresen dohányzó fiatalok nagyobb arányban válnak kábítószer-élvezővé, mint a nem dohányzó fiatalok.	i
A passzív dohányzás kevésbé káros, mert a kifújt füstben kevesebb az egészséget károsító anyag.	h
A cigarettánál veszélyesebb a szivarozás vagy a pipázás, mert nagyobb a füst mennyisége.	h

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

4. Csoportosítsa az arckoponya csontjait a megadott szempontok szerint! 4 pont
Írja a csontok előtt álló számot a megfelelő helyre!

1. orrcsont
2. ekecsont
3. rostacsont
4. könnyecsont
5. állkapocs
6. felső állcsont
7. alsó orrkagyló
8. szájpadcsont

Páratlan csontok: **2., 3., 5.**

Páros csontok: **1., 4., 6., 7., 8.**

(Két helyes válaszra 1 pont adható.)

5. Húzza alá az igaz állításokat! 3 pont

1. **Az idős ember gondozásának napi feladatait az idős egyén állapota határozza meg.**
2. A túlzott rostfogyasztás gyakori táplálkozási hiba.
3. **A fittség két lényeges összetevője: a rendszeres testedzés és az egészséges táplálkozás.**
4. Idős korban a csigolyaközi porckorongok víztartalma, duzzadtsága növekszik, így a gerincoszlop- és a testmagasság is kevesebb lesz.
5. **A csontritkulást korunk néma járványának nevezik.**
6. Idős korban az erek falai elvékonyodnak, rugalmasságuk nő.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

6. Válassza ki a hamis állításokat és a betűjelüket írja a kipontozott vonalra! 2 pont

- A. A hat hónapos csecsemő az apró tárgyakat ujjával felcsippenti, a nagyobb tárgyba beleteszi a kisebbet, tapsol.
- B. A csecsemő levegőztetése fontos, mert a D-vitamin szintéziséhez nélkülözhetetlen.
- C. A tápszert mindig frissen kell adni, az el nem fogyasztott mennyiség nem tárolható.
- D. A négy hónapos csecsemő gagyogása színesedik.

....A....,D....

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

7. Párosítsa a belső elválasztású mirigyeket az általuk termelt hormonokkal! 5 pont

- A. Agyalapi mirigy elülső lebeny
- B. Agyalapi mirigy hátsó lebeny
- C. Pajzsmirigy
- D. Mellékpajzsmirigy
- E. Mellékvese velőállomány
 - 1. Adrenalin
 - 2. Trijódthyronin
 - 3. Antidiuretikus hormon
 - 4. Somatotrop hormon
 - 5. Parathormon

A: 4. B: 3. C: 2. D: 5. E: 1.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

8. Húzza alá az igaz állításokat! 2 pont

1. **A piknikus alkat jellemzője a zömök, kerekded testalkat, gyengébb csontrendszer, lágy izomzat.**
2. A piknikus testalkatú személyiségre jellemző, hogy befelé fordul, sértődékeny, visszahúzódó.
3. Az aszténias alkatot hosszú arányos végtagok, erős csontozat, rugalmas izomzat jellemzi.
4. **Az atletikus alkatot a széles, tömör mell, kerekded bicepsz, formás vádli jellemzi.**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

9. Írjon i jelet az igaz állítások mellé, és h jelet a hamis állítások mellé! 5 pont

Túltengésnek nevezzük valamely szerv, vagy szövet olyan méretnövekedését, amely nem sejtosztódás révén, hanem az egyes sejtek megnagyobbodása miatt jön létre.	i
A kóros reakciók a kórok megszűnésével visszafejlődnek, irreverzibilissé válnak.	h
Az elszarusodás zavarai a bőr elfajulásos betegségei.	i
Zsíros elfajulás akkor alakul ki, ha a zsírszövetek plazmájában szaporodnak fel zsírok.	h
Az öregedés során bekövetkező sorvadás szinte valamennyi szervünket érinti.	i

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

10. Írjon x jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás!

3 pont

Állítások	Igaz	Hamis
Passzív mozgítás esetén a tevékenységet az ápoló vagy a gyógytornász végzi a beteg közreműködése nélkül.	x	
A mobilizálás alapvető szabálya, hogy a mozgításnak fokozatosnak és folyamatosnak kell lennie.	x	
Az immobilitás következménye lehet a fokozott bélműködés.		x
Magatehetetlen, súlyos állapotban lévő beteget nem kell oldalra fordítani, mert az nem kényelmes számára.		x
Magatehetetlen súlyos állapotban lévő betegnél naponta többször el kell végezni az ízületek átmozgatását.	x	
Az ágy szélére történő kiültetés esetén jó, ha lelóg a beteg lába, mert így élénkebb lesz a vérkeringés benne.		x

(Két helyes válasz esetén 1 pont adható.)

11. Húzza alá az igaz állításokat!

3 pont

- Defibrilláláshoz a beteg száraz alapon fekdjön, mellkasa legyen száraz.**
- A sebellátás legfontosabb célja a további vérvesztés megakadályozása.**
- Orrvérzés esetén a beteg nyugalomba helyezése után hajtsa hátra a fejét.
- Hasi sérülés esetén az eszméletlen beteget stabil oldalfekvésbe kell helyezni.
- Vállficam esetén a váll csapottnak és hegyesnek néz ki.**
- Csonkolásos sérülés esetén a leszakadt testrészt lefagyasztva tároljuk.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

12. Párosítsa a kóros légzéstípusokat a rájuk jellemző tünetekkel!

4 pont

- Dyspnoe
- Ortopnoe
- Paroxysmalis nocturnalis dyspnoe
- Cheyne–Stokes-légzés

A: Pár másodpercig tartó légzési szünet után kezdetben felületes a légvétel, majd egyre mélyül, a légzés ezután ismét felületessé válik, majd apnoe szak következik.

B: Erőlködve, a légzési segédizmok igénybevételével lélegzik.

C: Az éjszakai órákban rohamszerűen támadó, a bal szívfél elégtelensége miatt kialakuló nehézlégzés.

D: A beteg csak ülő helyzetben képes biztosítani fokozott oxigénszükségletét.

1.: **B** 2.: **D** 3.: **C** 4.: **A**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

13. Írjon **i** jelet az igazállítások mellé, és **h** jelet a hamis állítások mellé! 4 pont

A tápanyagbevitel 30 – 50%-át a gabonák alkotják.	i
A zöld zöldségeknek alacsony a glikémiás indexük.	i
Az élelmi rostok a béltartalom térfogatát csökkentik.	h
Az átlagos napi vízvesztésünk kb. 2,5 liter.	i

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

14. Párosítsa a punkciókat a beteg elhelyezésének módjával! 4 pont

A: Mellkaspunkció

B: Haspunkció

C: Lumbálpunkció

D: Sternumpunkció

1. A hátán fekvő beteg mellét szabadabbá tesszük.
2. A beteget az ágy bal szélére, kissé bal oldalára fektetjük.
3. A beteget lovagló ülésben a székre ültetjük.

A: **3.** B: **2.** C: **3.** D: **1.**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

15. Húzza alá a hamis állítást! 1 pont

1. A lép a vér útjába iktatott nyirokszerv.
2. A lép élettani szerepe az immunvédekezésben jelentős.
3. **A lép fehér pulpáját a vér alakos elemei alkotják.**

(A helyes válaszra 1 pont adható.)

Rövid válaszokat igénylő feladatok

16.* Az alábbi feladatban a hőmérséklettel kapcsolatos ismereteit kell alkalmaznia. 4 pont

Töltse ki a táblázatot!

Az emelkedett hőmérséklet °C-ban	Emelkedett hőmérséklet megnevezése
37 – 37,9 °C között	Hőemelkedés – Subfebris
38 – 38,9 °C között	Láz – Febris
39 – 39,9 °C között	Magas láz – Pyrexia
40 °C felett	Igen magas láz – Hyperpyrexia

(Helyes válaszonként - magyar vagy latin - 1-1 pont adható.)

17. Az alábbi megállapítások hibásak. Keresse meg a hibát, és a helyes megállapítást írja a vonalra! 4 pont

1. A vizelet sűrűségét a benne oldhatatlan anyagok és a víz aránya határozza meg.
2. Az EKG végtagi elvezetései színekódokkal történnek:
piros – bal kar, zöld – jobb kar, sárga – jobb láb, fekete – bal láb.
3. A veseelégtelenségben szenvedő betegek lehelete kellemetlen májszagú.
4. Magas vérnyomásérték mellett a pulzus puha, könnyen elnyomható, alig tapintható.

1. **A vizelet sűrűségét a benne oldott anyagok és a víz aránya határozza meg.**
2. **Az EKG végtagi elvezetései színekódokkal történnek:
piros – jobb kar, sárga – bal kar, zöld – bal láb, fekete – jobb láb.**
3. **A veseelégtelenségben szenvedő betegek lehelete vizeletszagú.**

A májbetegségben szenvedő betegek lehelete májszagú.

(Mindkét válasz elfogadható.)

4. **Magas vérnyomásérték mellett a pulzus telt, feszes, nehezen elnyomható.**

Alacsony vérnyomásérték mellett a pulzus puha, könnyen elnyomható.

(Mindkét válasz elfogadható.)

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

18.* Egészítse ki a táblázatot a fehérvérsejtekre vonatkozóan! 6 pont

Fehérvérsejtek fajtái	Jellemzői
Agranulocyták	Plazmájuk szemcsementes.
Neutrofil granulocytá	Főként baktériumokat fagocitálnak.
B-lymphocyták	Általános, véráram útján létrejövő immunitásban játszanak szerepet.
Eozinofil és bazofil granulocyták	Allergiás folyamatokban játszanak szerepet.
T-lymphocyták	Fagocitózisra nem képesek.
B-lymphocyták	A szervezetbe jutó antigéneket immunglobulinok révén hatástalanítják.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

19.* Soroljon fel hat olyan helyzetet, amikor az egészségügyi dolgozónak higiénés kézfertőtlenítést kell végeznie! 3 pont

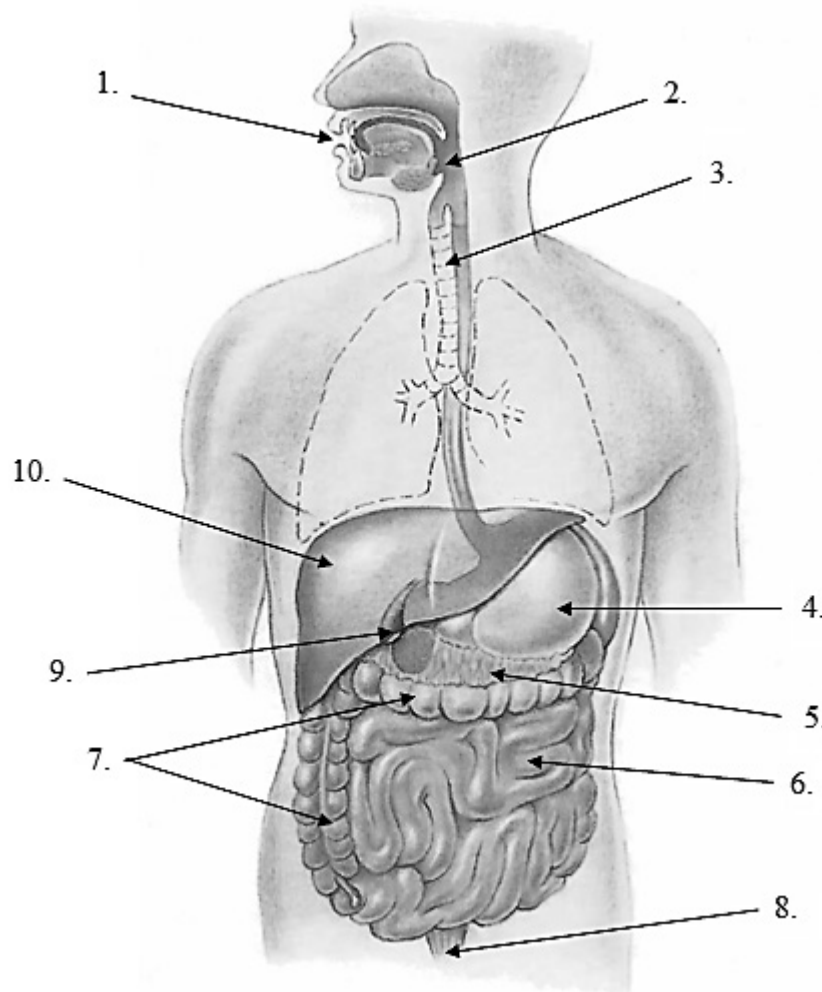
- **A beteggel való kontaktus előtt.**
- **A beavatkozások, kezelések megkezdése előtt.**
- **Testváladdal történő kontaktus után.**
- **A beteg környezetében lévő tárgyak érintése után.**
- **A beteggel történt érintkezés után, a kórterem elhagyása előtt.**
- **A kesztyű levételét követően.**

- **Két beteg kezelése, ellátása között.**
- **Eszközkezelést és tisztítást követően.**
- **Eszközzel, műszerekkel való manipuláció megkezdése előtt.**
- **A munkahely elhagyása előtt.**

(Két helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

20. Nevezze meg a képen látható emberi emésztőrendszer számozott képleteit magyarul és latinul is!

10 pont

Forrás: www.gyermekapolas.hu

1. szájüreg/cavum oris	2. garat/pharynx
3. nyelőcső/esophagus	4. gyomor/ventriculus
5. hasnyálmirigy/pancreas	6. vékonybél/intestinum tenue
7. vastagbél/intestinum crassum	8. végbél/rectum
9. epehólyag/cholecysta	10. máj/hepar

(Páronként – latin + magyar megnevezés – a helyes válaszért 1-1 pont adható.)

21.* Soroljon fel a csecsemők fürdetésére vonatkozó szabályok közül tízet! 5 pont

- Ablakokat zárjuk be, ne legyen huzat.
- A szükséges eszközöket készítsük elő.
- Fürdetés előtt ellenőrizzük a hajlatokat, ha szükséges, olajos vattával töröljük le.
- A fürdőkád álljon stabilan.
- Soha ne hagyjuk egyedül a csecsemőt!
- A fürdővíz 36 – 38 °C legyen.
- A víz mennyisége megfelelő legyen.
- Mindig azonos sorrendben kell végezni.
- A fürdetőszer ne kerüljön a szemébe, szájába.
- Mindig beszéljünk hozzá.
- Úgy tartsuk, mozgassuk, hogy biztonságban érezze magát.
- Ne engedjük felállni.
- A fürdetés időtartama a csecsemő igényeihez igazodjon.
- Segítsük önállósodási törekvéseit.

(Két helyes válaszra 1 pont adható.)

22. Nevezze meg latinul az alábbi fogalmakat! Írja válaszát a kipontozott vonalra! 6 pont

- a). A légzésszám tartósan 20 fölött van percenként. **tachypnoe**
- b). A vérnyomás tartósan 140/90 Hgmm fölött van. **hypertonia**
- c). A gyomor tartalmának szájon át történő kiürülése. **emesis vagy vomitus**
- d) A széklet 2-3 napnál ritkábban ürül. **obstipatio**
- e) A vizelet valamilyen oknál fogva nem tud a hólyagból kiürülni. **retentio urinae**
- f) Ingadozó láz. **febris remittens**

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható.)

23*. Soroljon fel a nyálkahártyáról felszívódó gyógyszerformákból négyet! 2 pont

- szemcseppek
- szemkenőcsök
- orrcseppek
- orrspray
- fülcseppek
- hüvelytabletta/hüvelykúp

(Két helyes válaszra 1 pont adható.)

24*. Soroljon fel a kábítószer-fogyasztás okozta magatartásbeli változások közül hatot!

3 pont

- **túlzott költekezés, kölcsönkérés**
- **értékek és pénz eltűnése**
- **a tanulmányi eredmény hirtelen romlása**
- **családon belüli kapcsolatok hirtelen megromlása**
- **kiégettség, ürességérzés**
- **a korábbi megszokott életmód megváltozása**
- **saját maga és a ruházat elhanyagolása**
- **illatszerek túlzott használata**
- **beilleszkedési zavarok**
- **kimaradás, csavargás, iskolakerülés, munkakerülés**
- **zárkózottság, új barátok eltitkolása, elmagányosodás**

(Két helyes válaszra 1 pont adható.)

25*. Soroljon fel nyolc ápolói feladatot, amellyel a beteg nyugodt alvását elő tudjuk segíteni!

4 pont

- **megfelelő folyadékpótlás**
- **megfelelő testi higiéné biztosítása**
- **megfelelő hőmérséklet biztosítása**
- **szellőztetés**
- **tiszta, ráncmentes ágy**
- **tiszta hálóruga**
- **nyugodt, csendes környezet**
- **egyéni szokások biztosítása**
- **a beteg megnyugtatása**
- **feszültségének oldása**

(Két helyes válaszra 1 pont adható.)

26. Sorolja fel a mentési lánc hat elemét!

3 pont

- **felismerés**
- **segélykérés**
- **elsősegélynyújtás**
- **mentőellátás**
- **szállítás**
- **intézeti ellátás**

(Két helyes válaszra 1 pont adható.)